

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERTATE:

se primesc la biroul administrației (strada, Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

Social-democrația.

De când sunt oameni pe pământ, au fost totdeauna săraci și bogați, năcăjiți și fericiți. Totdeauna săracii și năcăjiții au stărut, s'au muncit și au asudat, ca soarta să 'și-o întocmească mai bine. Au fost și timpuri de-acelea, când cei săraci, asupriți din samă afară de cei îmbogățiți de pe spinarea lor, au luat furcile și coasele și făcându-și arme din ele au năvălit asupra asupritorilor lor, ca în felul acesta să 'și schimbe soarta nenorocită. Pilde de felul acesta avem și în istoria patriei noastre: răscoala țeranilor români și maghiari, conduși de Antoniu Lungu în 1437, răscoala țeranilor sub George Doja în 1514 și răscoala în veci pomeniților Horia, Cloșca și Crișan, din 1784. Mulți trântori s'au prăpădit atunci, dar' și multe brațe de muncitori vrednici au înțepenit înainte de vreme. Și dobânda? O asuprire și mai nemiloasă a muncitorilor. Numai după răscoala lui Horia au avut ceva ușurare iobagii, dar' și asta numai mulțumită preabunului împărat Iosif II, care nu făcea deosebire între grof și muncitor, numai cât nu avea putere destulă, ca să 'și îndeplinească planurile lui, cari tindeau la fericirea tuturor popoarelor.

Intr'aceea au început să se schimbe timpurile. Învățăturile dumnezeiești ale Mântuitorului celui intrupat au început să pătrundă inimile multora din cei ce duceau viața de trântori, trăind din sudoarea altora. Ei singuri au venit și cu ințelul au dat și celor asupriți drep-

turile, pe cari trebuie să le aibă ori-ce om, așa că astăzi și în țeara noastră, cel puțin după legea scrisă, toți suntem egali înaintea legii.

În țările dela apus, Germania, Franța, unde sunt milioane de muncitori la fabrici, au văzut unii bărbați cu durere pentru sărăcie, că cel-ce muncește nu capătă răsplata dreaptă pentru munca lui. Oameni de felul acesta au fost Marx, Engels, Lassale. Ei au organizat pe muncitori, luminându-i cu lumina învățăturii și îndemnându-i să facă reuniuni, tovărășii de consum, etc.

Dar' nici un țeran, nici în Germania, nici în Franța, nu s'a alăturat la mișcarea aceasta, numită social-democrație, pentru-că țeranul, care 'și are petecul lui de pământ, dacă e harnic, știutor de carte și ascultător de povețele bune, pe cari 'i-le dă preotul, învățătorul și foile românești, care nu-l îmbată cu prorocii mincinoase, poate trăi mai fericit decât ori-ce orășan.

În timpul din urmă s'a deochiat social-democrația în Franța, Germania etc. Causa? Lăcomia. În Franța conducătorii socialiştilor amuțesc, îndată-ce guvernul le dă posturi grase. În Germania, unde conducătorii adună sume uriașe de bani dela muncitori, ca să poată lupta, au apucat Jidovii stăpâni peste social-democrați. Și îndată-ce se amestecă Jidovul undeva, se poate și, că aceasta o face numai pentru pofta de câștig.

Nici la noi în Ungaria, unde băjbăe de Jidovi, n'am putut rămâne scutiți de social-democrație, deși poporul român aproape întreg e țeran, care 'și vede de agrul lui. Și la noi au coborât proroci

mincinoși din Budapesta, Sodoma țării, și virindu-se în piele de oaie printre țeranii noștri, bănățeni mai ales, au început să 'i ademenească cu vorbe frumoase despre împărțirea moșilor și alte năsubții de felul acesta. Și ca să fie mai siguri de biruință au început mai întâiu să 'și bată jos de legea creștinească — de aceea sunt Jidovi! — de preoții noștri, de obiceiurile noastre strămoșești, de tot, ce ne e nouă sfânt. Ei bine știu, că numai după-ce ai omorât sufletul cuiva, îl poți stăpâni cum vrei.

Social-democrația nu e pentru poporul român. Românul nu e Jidov, care să 'și schimbe nația și chiar și legea, după-cum bate vântul. El știe, că numai cu frica lui D-zeu, nerîvnind la bunul deaproapelui, poate să fie fericit pe acest pământ, asigurându-și și fericirea cea vecinică. Lui 'i-a lipsit până bine de curând cartea, dar' acum și aceasta o poate ușor câștiga. Ascultând sfaturile cele bune, înainte de toate învățătura Domnului Christos, încunjurând cărămiele și fărâdelegile, starea lui materială încă se va îmbunătăți, fără să se injuge la carul legii nelegiuite și să țină cu banii lui un nou soi de trântori.

Szél és datoriti oraselor.

Ministrul de interne a cerut dela toate primăriile urbane să 'i prezinte până în 15 Aprilie un conspect despre toate datoritiile ce ele au. În legătură cu reforma administrativă voeste să facă rînduială și în privința aceasta, fiind mai toate orașele îndatorate aproape peste puterile lor.

FOITA.

Poesii populare.

Din Gurasada.

Comun. de Ioan Ilea, june.

Eu știu calea prin pădure,
Și mândruța pe und' sue,
Ea sue prin tăetură,
Să vină să-mi dee gură,
Ea sue pe-o călcea,
Ca să 'i sărut gurița.

Nu gândi măndro că-mi placi,
Că numai păcate-ți faci,
Nu gândi să mă iubești,
Că numai mă năcăjești.

Poți măndro te lăuda,
Că eu zău nu te-oia lua,
Eu atunci te-oia lua,
Când va 'nflori lumina.

Foale verde floricea,
Mult mă teme mândra mea,
Să nu iubesc pe alte,
Dar' eu nu iubesc pe nime,
Făr' vr'o două trei ca tine.

Din Vingard.

Comun. de Ioan Cedeu, inv.

Măi-bădiță Sasule,
De 'ți-ar plăce frăușle,
Cum îți plac Românele,
Te-ar mânca nevoile.

Bădișor ca badiu meu
Nu mai are D-zeu,
Eu mă jur, badiu mă crede
Și mă duc și nu mă vede,
Cum însă răbag în oală
Și pe oală pui fedeu,
Și mă duc unde vreau eu.

Bărbatul meu nu 'i bărbat,
Că 'i ânger din cer lăsat,

Că de când m'am măritat
Nici o palmă nu 'mi-a dat,
Numai una preste gură
Ca să fiu găzdoale bună,
Numai una preste cap,
Ca să 'l cunosc că 'i bărbat.

Pân' trăiește badiu meu,
Nu mă tem de nici un rău,
Pân' va fi badiu cu mine,
Mă scoate din rău la bine,
Dacă badiu va muri,
Nu știu Doamne cum va fi.

Măioută când m'ai avut
Tare bine 'ți-a părut,
Maică de părere bună
'Mi-ai făcut scutea de lână,
Făie de strămutură,
Legănuț de magheran,
Să mă leagă de măgan,
Dacă nu m'am legănat,
Maică rău m'ai blăstemat,
Cu mâinile oătră lună,
Să n'am nici o voie bună,

Cereriile Austriei și Rusiei. După-cum se telegrafează din Constantinopol Austria, și Rusia au început să facă cereri și pentru ele. Austria cere concesiia căii ferate Mitrovița — Novibazar — Bosnia și aceasta sub garanția chilometrică a Turciei.

Rusia cere o concesiie de cale ferată în Armenia, dela Alexgeoth la fruntiera persiană.

Și în aceste chestii este înțelegere între Austria și Rusia, de oare-ce își susțin reciproc cererile.

Sultanul, care înțelege și importanța și scopul politic al acestor linii, n'a dat încă nici un răspuns

Aniversarea proclamării României ca regat. Vineri în 27 Martie c. a fost aniversarea proclamării regatului, anunțată capitalei prin 101 tunuri, trase în revărsatul zorilor.

La orele 10 jum. dimineața, un Te Deum s'a oficiat la Metropolie de către I. P. S. S. Metropolitul Primat, înconjurat de înaltul cler.

La acest serviciu divin se aflau toți d-nii miniștri; d-nii preșidenți ai corpurilor legislative; casele civile și militare regale etc. etc.

O gardă de onoare cu drapel și muzică, compusă dintr-o companie din regimentul 4 Ilfov nr. 21, s'a aflat în curtea metropoliei.

M. S. Regele a primit, cu prilejul acestei zile, numeroase telegrame de felicitare din toate unghiurile țării.

În București, un mare număr de persoane s'au grăbit a exprima felicitările prin înscrisuri la Palat.

Acțiunea bulgară. Din multe orașe universitare din Europa sosesc știri despre formare de societăți de studenți bulgari cu singurul scop de a lumina opinia publică din Europa asupra fazei, în care a intrat chestiunea macedoneană, precum și asupra împrejurărilor din Macedonia. Pentru acest sfârșit, toate aceste societăți s'au pus în legătură cu o comisiune ad hoc de studenți dela universitatea din Sofia. Atari societăți s'au înființat în Paris, Montpellier, Petersburg, Moscova, Lausanne,

Lipsca, Viena, Berlin și în alte localități. Societatea din Paris prepară opinia publică prin „Figaro” și revista „L'Européen”. Studențimea bulgară din Lipsca va fonda în curând un ziar sub titlul „Ecoul Macedoniei”, care va apăre la fiecare două săptămâni.

Societatea din Moscova va scoate cu concursul lui Tolstoi, al lui Maxim Gorki și al altor scriitori și pictori ruși de valoare, un album despre Macedonia, de 1500 pagini.

Procesele „Tribunei”. Luni, în 30 Martie c. s'a desbătut în Cluj procesul „Tribunei” pentru articolul: „Coarda se întinde”.

Acusat: George Mohan, redactor responsabil.

Pertractarea a fost scurtă. Mohan a declarat, că nu știe numele autorului, dar' a primit responsabilitatea.

În urma răspunsului afirmativ al juraților, s'a măsurat apoi pedeapsa, care este: 1 lună temniță de stat și 500 cor. amendă, care se va detrage din cauția „Tribunei”.

Atât procurorul cât și apărătorul s'au mulțumit cu sentința, deci aceasta s'a ridicat la valoare de drept.

În ziua a doua (31 Martie c.) s'au urmat la ordinea tristă a zilei articoli publicati în toamna trecută de dl profesor Teodor Raica. Din seria întreagă au fost incriminați 10 articoli.

Sfârșindu-se procedura, a urmat verdictul. Jurații au aflat de vinovat pe Mohan cu mai mult de 7 voturi, ear' pe Marschall îl declară de nevinovat. În consecință tribunalul dă dlui Mohan pedeapsa cunoscută de ieri: 8 luni temniță de stat, 1600 cor. amendă, cari au să fie substrași din cauția „Tribunei” și suportarea speșelor procesuale.

Demonstrațiunile din Agram. Vineri în săptămâna trecută au făcut studenții croați din Agram mari demonstrațiuni contra Maghiarilor și Germanilor. Au spart ferestri, au dărâmat table cu inscripții maghiare dela postă, calea ferată și prăvălii. Dela comerțianții germani au cerut să îndepărteze inscripțiile în limba germană. Pentru

restabilirea ordinii au ieșit poliția, gendarmeria și armata. Causa principală a demonstrațiunilor a fost, că pe tablele dela postă și calea ferată nu s'au pus și inscripțiuni în limba croată, ci numai în cea maghiară.

O ordinațiune secretă a ministrului de războiu atrage atențiunea comandanților de corp asupra agitațiunii social-democratice și radical-naționale, ce se face între soldați. El cere supravegherea cea mai severă în privința aceasta și înăsprirea măsurilor chemate să zădărnicească tendințele social-democraților și radical-naționalilor.

Deputațiunea regnicolară croată a ținut alaltăieri o ședință, în care s'a desbătut răspunsul, ce s'a deee renunțului ungar. În răspuns se respinge punctul de vedere al deputațiunii regnicolare ungare și se cere expres socotirea tuturor venitelor Croației fără renunțare la §. 13 din legea pactului. Proiectul de răspuns a fost primit cu toate vocile, afară de cele două opoziționale.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

Se depeșează din Monastir (Macedonia), că agentul comercial bulgar de acolo, doctorul Kulușeff, fiind interviu, a zis, că Bulgarii macedoneni nu voiesc să asculte de sfaturile sale. O mică parte a populațiunii e pacifică.

Dînsul se teme foarte mult pentru viitor. Acțiunea comitetelor împiedecă munca de pacificare. Bulgarii, cari au fost liberați din temnițe și s'au întors la satele lor, au fost sârbătoriți ca martiri. Revolta, care e probabilă, va duce la catastrofa.

Luptele în Macedonia continuă. S'au format cincizeci și șase de bande. Celebrul șef Marco Kuc cu banda sa puternică, pe care îl asediasc cu artilerie Essad Pașa, a reușit să scape și să fugă în munți.

Din cei 900 prizonieri politici din Monastir au fost liberați până acum numai 400

Importantul ziar „Times” spune, că puterile supraveghează mișcările prințului Ferdinand al Bulgariei și îl vor face răspunzător dacă mișcările din Macedonia continuă.

Serbia a trimis să se cumpere 8000 de cai din Ungaria și a comandat 43 milioane de cartușe și 50 000 mantale în Austria.

Foreign Office (ministerul de externe din Anglia) ar pregăti în acest moment un contra-proiect de reforme în Macedonia spre a-l opune proiectului austro-rus considerat ca neindestulitor.

Rapoartele consulare din Monastir spun, că sporește în Macedonia terorismul bandelor, care impun locuitorilor plăți enorme sub amenințare de moarte.

Până și proprietarii turci trebuie să plătească aceste impozite, deasemenea și proprietarii români și cei greci.

Deosebit de aceste, satele sînt obligate să procure proviziuni și ascunzători pentru bande, care fac până și exerciții militare la loc deschis.

Cu mâinile către soare,
Să n'ama nici o sărbătoare,
Măicută al meu noroc
'L-ai tipat cu lemn 'n foc.
Maiodă când ai văzut că-ș fată,
Să-mi fi pus capul pe prag,
Capul să 'mi-l fi tăiat,
Că n'aveai nici un păcat,
Dumnezeu te-ar fi iertat.

Din Sona.

Comun. de Axente Seia, june.
Ibovnică părăsită,
Nu gândi că-mi ești urâtă,
Pus-am gând să te urăsc,
Dar' mai tare mă-ndrăgesc,
Că p'aseară te am văzut,
La fântâna de beut,
Și vai tare 'mi-ai plăcut.

Mândra 'naltă și subțire
Mult mă mai scoate din fire,
Că de când o am îndrăgit
Umblu ca un rătăcit,

Tot păzind pe la poartă
Numai pentru-a ei gurită.

Busioace, busioace,
Sămăncioară n'ai mai face,
Că din sămăncioara ta,
A răsărit dragostea,
Săcareai din rădăcină,
Ca mândra dela inimă.

Mă dusei și eu la moară,
Mă 'ntălniu cu-o fetițoară,
Cu coșta gălbioară,
Cu mijloc de trestioară,
Rupe-'i Doamne coșta,
Cum 'mi-a rupt ea inima.

Vai de mine rea-'i lumea,
De m'aș uita eu la ea,
N'aș mai bea, n'aș mai mânca,
Făr' ca frunza m'aș usca,
Ca frunza alunului,
În postul Crăciunului.

Domnește în bande odisciplină strajnică, cu pedepse grave.

Desertorii sînt uciși.

În apropiere de Salonic au tăiat sîrmele telegrafice pe o mare distanță. Între sîrme s'a găsit o scrisoare adresată Sultanului, în care agitatorii macedoneni declară, că dacă nu încetează cu trimiterea de trupe în Macedonia și nu aplică reformele așa cum derese Bulgariei, revoluția va cuprinde toată Macedonia.

Aproape de Mănăstirea Bilo a fost o nouă ciocnire cu bandele bulgare.

O telegramă din Salonic asigură, că au fost arestați mai mulți agenți revoluționari macedoneni, îndată-ce au sosit acolo.

Ziarul parisian „Journal des Debats” publică o scrisoare din Macedonia.

Autorul acestei scrisori se plînge, că nu se ocupă nimenea de Românii din Macedonia, cari sînt în număr de 600 de mii, cari au naționalitatea lor proprie, limba lor și școale române.

Dinții sînt adevărații urmași ai Romanilor și nu vor primi nici-odată să se supună Bulgariei.

Ei reclamă acum reforme, însă nu pentru-ca să fie amestecați cu Sârbii, cu Grecii și cu Bulgarii.

Scrisoarea mai adaogă, că Românii se declară supuși credincioși ai Sultanului și vor saluta cu bucurie reformele propuse de Rusia și Austria.

În urma ordinelor ce s'a dat comandanților din Macedonia, ca să urmărească bandele cu cea din urmă energie, trupele turcești operează fără cruțare.

Două bande au fost deja distruse. Ele au lăsat 45 de morți și mulți răniți.

Una dintre aceste bande era aceea a lui Sarafoff. A fost un adevărat masacru.

Cățiva din aceasta bandă au luat-o la fugă, dar' au fost urmăriți, ajunși și executați.

Până în acest moment nu se știe, dacă Sarafoff este printre cadavrele masacrate sau a putut să fugă.

Rusia.

În armată s'a dat de urmele unei mari propagande revoluționare. De cîrînd au fost arestați în Petersburg doi ofițeri și din scrisorile lor s'a aflat numele altora, cari încă au fost arestați. Guvernul a hotărît să înființeze o secțiune separată politică pentru judecățile militare. Îndeeobi e mare numărul proclamațiilor revoluționare în armată, prin cari se provoacă toți ofițerii să lucre pentru inaugurarea unui regim constituțional.

Știri mărunte.

După-cum se comunică din Viena, Rusia tratează cu un sindicat de bancheri un împrumut de 500.000.000 franci.

Escadra americană nu va veni în Europa, ci numai până la insulele Azore.

Americanii au suferit o nouă înfrîngere pe Filipine. Răsculații au cuprins orașul Surigan.

Adunarea despărțem. Sibiu a „Asociațiunii”.

Despărțământul Sibiu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” și-a ținut ieri, în localitățile casinei din Sibiu, adunarea generală, la care au participat optsprezece membri sibieni. Adevărat, că atât în discursul de deschidere, rostit de dl avocat Liviu Leményi, directorul despărțământului, cât și în raportul general al comitetului s'a accentuat, că în urma consultărilor avute cu mai mulți membri fruntași ai despărțământului, comitetul a abandonat sistemul de până acum al ținerii adunărilor generale: cu disertațiuni și alte festivități, considerînd adunările generale numai ca for pentru a-și da socoteală despre activitatea sa de preste an, rămânînd ca excursiunile instructive, pe cari le aranjează în diferite comune din raionul despărțământului, — totuși adunarea de ieri putea fi cercetată de mai mulți Sibieni (membri și nemembri). Altcum rapoartele generale următoare vor trebui să accentueze și indiferențismul inteligenței.

Din raportul comitetului rezultă, că în cursul anului expirat comitetul a ținut 5 ședințe și a aranjat o deplină succesă excursiune la Cristian (în 25 Maiu) unde, între altele, au fost citite două disertațiuni: „Despre beție”, de Dr. Miron Cristea, și „Icoane din viața poporului român”, de asesorul Nicolae Ivan. (Ambele au fost apoi tipărite pe spesele „Asociațiunii”, formînd broșura a IV-a din „Biblioteca populară a Asociațiunii”) și au fost distribuite poporului preste 60 broșuri cu lectură de folos pentru el. La sfîrșitul anului 1902 despărțământul avea 7 membri fondatori, 18 pe viață și 59 ordinari. Venitele au fost de 260 cor. 6 bani, (230 cor. taxe dela membri 17 cor. 81 bani saldul, 8 cor. 25 bani interese și 4 cor. din vinderea cîtorva broșuri din colecțiunea de proverbe). Budgetul pe 1903 preliminează 481 cor. la venite, din cari 30 cor. sînt destinate pentru procurarea de cărți menite a fi distribuite poporului cu ocaziunea excursiunilor din anul acesta. Prima excursiune se va face încă în primăvară (cel mult până la sfîrșitul lunii Maiu) probabil la Slimnic ori Tălmăcel. Din hotărîrile adunării amintim cea luată în urma propunerii făcute de Dr. G. Proca, secretar consistorial, ca comitetul să întocmească o listă a tuturor inteligenților din Sibiu, cari nu sînt membri ai despărțământului, pe cari apoi — în mod potrivit — să-i invite a se face și ei membri ai despărțământului, și prin aceasta al „Asociațiunii”.

Congregațiunea extraordinară a com. Bistrița-Năsăud.

La 20 Martie n. s'a ținut în Bistrița congreagația comitatului, în care s'au discutat mai multe chestii importante. Dintre aceste, este însemnată chestia înființării unui ziar, în care chestie Românii și Sașii au eșit învingători. Asupra acestui punct cetim în „Rev. Bistriței” următoarele:

Din partea Românilor s'a prezentat o propunere, ca foaia oficială să se redacteze în toate trei limbile protocolare ale comitatului, ear' pentru studiarea acestei chestiuni să se delege o comisiune de 5 sub presidența vicesomiteiului. Propunerea a fost motivată de dl Dr. Ciuta.

Comitele suprem a răspuns, că propunerea aceasta e în contradicție cu ordinul ministrului, care spune, că foaia oficială are să se redacteze în limba statului, prin urmare e fără substrat și ar putea nici să nu o admită la dezbateri. Dr. Tripon reflectează la chestia juridică că din textul ordinațiunii ministeriale nu rezultă, că foaia oficială trebuie să se redacteze numai în limba statului. O dispoziție prohibitivă, care ar interzice redactarea și în limbile protocolare ale comitatului, nu există. Dr. Onigor motivează propunerea din punct de vedere utilitar: Dacă e vorba să punem o nouă sarcină pe comitat cu aceasta foaie, apoi trebuie să fie astfel făcută, ca să poată profita de ea locuitorii comitatului. Fiind redactată numai în limba statului, n'ar putea-o citi decât funcționarii, ear' masa mare a populațiunii comitatului, care vorbește limba română și germană, n'ar înțelege-o și n'ar putea ea să urmeze ordinele, cari se vor publica în aceasta foaie. Din partea Sașilor susține această propunere preotul Carl Müller. Propunerea Românilor sprijinită și de Sași a întrunit majoritatea. În comisiunea de studiere s'au ales: F. Krammer, Müller, Domide, Onigor, Balázs. Comitele suprem a anunțat recurs contra acestei hotărîri.

SCRISORI.

Serate de-ale meseriașilor români.

Sibiu, 28 Martie n. 1903.

Joi în 26 Martie n. c., s'a ținut a 3-a ședință literară a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Public, ca de regulă, a asistat foarte mult și programul seratei: bogat și variat. Între asistenți am remarcat prezența membrului onorar Nicolae Simțion și a tînrului fronzelar Mihail Simoneti din Săliște, fiul unuia din întemeietorii reuniunii noastre. Presidentul Victor Tordășianu, deschizînd ședința, bineventează numărul auditor, mulțumește dlui Simoneti pentru onoarea dată și îl roagă a fi pe lîngă frații meseriași români din Săliște interpretul sentimentelor de frățescă iubire și dragoste. Scoate în relief faptul, că reprezentanții mai multor reuniuni de meseriași din patrie, întruniți din prilejul expoziției industriale din toamna anului trecut, în a 2-a conferință, între altele hotărîre au luat, ca comitetul reuniunii sibieniene, în calitate de comitet dirigent al tuturor Reuniunilor noastre, să facă demersurile de lipsă pe lîngă conducătorii reuniunii surori din Alba-Iulia, ca această reuniune să aranjeze după posibilitate încă în a. c. în Alba-Iulia — o expoziție industrială. Această afacere preocupă actualmente comitetul reuniunii noastre. Între altele, apreciînd programul seratei, roagă pe asistenți să urmărească cu băgare de seamă descrierea nimerită

și instructivă ce o face d-nul N. P. P. (Nicolae Petra-Petrescu) »Asociațiunei pentru spriginirea învățăceilor și sodailor români din Brașov« și cu ea desvoltării clasei meseriașilor nostri, descriere publicată în foiletonul nr. 55 din »Gazeta Transilvaniei«, pe care notarul I. Apolzan va binevoi a-l celi, dat fiind, că puținii au prilejul a-l celi înșiși.

Aduce cuvinte de laudă dlui I. Apolzan, care de un timp încoace ne redă în traducere liberă și într-o limbă frumoasă mai multe tractate din »Deutsches Lehr- und Lesebuch für Gewerbelehrlingschulen«. De data aceasta dl Apolzan ne va celi sfaturile părintești, pe cari Benjamin Franklin le adresează unui prieten tinăr al său. Cum comitetul Reuniunii hotărîre lusa a pune temele unei »Biblioteci a meseriașilor români«, după toată probabilitatea primele numere ale bibliotecii, le vor forma tractatele, de cari ne ocupăm.

Ne dorind să molestez pe indulgentul cetitor cu toate amănuntele, de altfel destul de interesante, trec în cele următoare la decursul și d-ntei literare, care a fost următorul:

Corul seminarial, condus de dl A. Bena, cleric, a executat cu precizie compoziția dlui Bena: »Mor mândroc«, sodalul pantofar, dl Nicodim Rusu, ca întotdeauna, a produs mult haz cu predarea poeziei »Ce vînat mînea-i-aș ochii« de Cîndee, ear' după d-nea dl I. Apo'zan, cetește respicat și la înțeles foiletonul dlui N. P. P., amintit mai sus. E de prisos să amintesc, că nu l-a scăpat nimărei nici un cuvîntel din cele celtite și nu mă îndoiesc: acest tractat va produce efectul dorit asupra meseriașilor nostri. Dl Nicolae Constantin, cleric, execută la vio'ină »Suveniri de Sinaia«, Trio și hora »Serenadă«, acompaniat de dl Bena, la pian, ear' în urma nesfîrșitelor aplause, d-nul Bena ia în mîna flaută și ne cîntă unele doine drăgălașe. Acompaniarea la clavier a făcut-o d-nul Constantin. Sodalul pantofar, domnul Nicolae Apolzan, a declamat o poezie de activitate, destul de bine. Mica școlăriță a dlui Candid Popa, Anița Prașu ne-a cîntat una din priceșele noastre și »Cioabanul«, cu atîta sonoritate, precizie și sentiment încît ne-a pus pe toți în uimire. Mititica Anița, avînd abia 10 ani, promite a deveni cu timpul o adevărată artistă. Elevul școlii de croit, sodalul pantofar Ioan Hăghiu ne-a dat nouă dovezi despre frumosul progres ce-l face în celtirea românească prin predarea poeziei »Păstorita«. Sodalul pantofar dl Ioan Bîrsan și-a încercat curajul și prezența de spirit prin predarea poeziei »Viitorul Românului« de Z. Anetinescu. Dl Bîrsan se nu întrelase a se îndelepti cît mai des în declamațiunile noastre. Notarul Apolzan, cetește scrisoarea lui »Benjamin Franklin către un prieten tinăr«, de care am făcut mențiune mai sus. Tinărul Cornel Hulpuş »Dada« din »Căzania Tiganilor«, cu care ne întâlnirăm în ședința a 2-a, și de data asta a fost aplaudat pentru predarea pot zice mălastră a poeziei »Tiganul la vînat« dl Em. Saciu. Punctul final a revenit dlui N. Constantin, care ne-a executat la violină de tot frumos compozițiile »Suveniri de Mehadia«, »Eu mă duc, codrul rămîne«.

Crezînd a face și prin aceasta descriere un mic serviciu cauzei meseriașilor nostri și prin ea și nației mele, doritoare de progres, rog pe frații meseriași și din alte părți a lucra și ei în felul după-cum o fac meseriași sibiieni.

„Învîgătorul“.

Din Macedonia.

Frații noștri din Macedonia au întemeiat o foaie, numită »Reforma«, în care își cer și ei drepturile, ce li-se cuvin ca cetățeni credincioși ai împărăției turcești. În foaia aceasta cetim o scrisoare din Monastir, în care se descrie în mod amănunțit organizarea Bulgariilor, cari luptă pentru libertatea lor, dar' asuprind pe alții. Din scrisoarea această publicăm și pentru cetitorii noștri următoarele:

»Ceea-ce se petrece pe aici e ceva din domeniul faptelor povestite de frumoasa și deșteapta Halima. Nici prin gând nu putea să-mi treacă, că am să fiu martor la așa minunății. Organizația internă revoluționară iute, iute s'a prefăcut în stat, încă constituțional, în statul turcesc, cel neconstituțional și face, putem zice, o republică într-o monarhie.

Președintele este ajutat de ministerul de război, de interne, de justiție, până și de cel de domenii. Prefecții se numesc naționalci. Pe urmă sînt inspectori, sub inspectori, curieri, furnisori, consilii comunale. Până și licitațiuni se fac.

Armata revoluției are oficeri de toate gradele: dela caporal până la general. Cutezanța ei merge până acolo, încît face exerciții de tir și de manevre chiar în fața oamenilor autorităților turcești.

Aceste autorități știu tot ce se petrece, dar' dau din cap, neștiind de unde să o ia. Toate comunele creștine nu sînt străine de acea mișcare și cum să le pedepsească pe toate? De aceea închid ochii, făcînd pe n'auze n'a vede.

Pe la tribunalele din localitate de cîtva timp vîd o lipsă totală de clienți mai ales de creștini, ceea-ce e prea bătător la ochiu. Mai nainte era imbulzeală înăbușitoare. Curiositatea nedîndu-mi odihnă, cu care-care tactică am putut să găsesc care este pricina.

Guvernul republicii macedonene a organizat tribunalele sale și a ordonat supușilor ca să le respecte, căci de altfel încălcarea lor o să-i coste scump.

Aparatul nollor judecătorești este simplu și modul de judecată e sumar.

În fie care comună este un consiliu de judecătorești, sub conducerea unui președinte. Dacă cineva nu se simte mulțumit de judecătoria din prima instanță, poate să apeleze la tribunalul suprem al revoluției.

Cei care vor îndrăzni să meargă la tribunalele păgănilor, sînt amenințați cu pedepse crude.

Ceea-ce este mai rău: revoluție și minister de domenii. Cu toate acestea și așa ceva nu este o imposibilitate.

Ex. Sa ministrul de domenii a avut cea dintîi grije să asigure pe luptătorii și apărătorii noiei constituții, că patria este recunoscătoare.

De aceea, cu sollicitudine demnă de invidiat și de către ministrii celor mai

constituționale țări ale Continentului, Ex. Sa s'a grăbit să împartă pămînturile moșierilor turci în loturi, astfel ca după victoria creștinilor, care se crede ca sigură, să nu mai aibă bătaie de cap cu această daravără. E mai bine cînd luptătorul își cunoaște recompensa, ce-l așteaptă, de mai nainte, de oare-ce, împămîntăniți, se luptă cu mai multă tragere de inimă.

O altă întorsătură a lucrurilor omenesci, vecinic nestătornice, este persecuția de care sufer Turcii din partea creștinilor. Ordin sever s'a dat de către înaltul guvern al republicii macedonene, ca tot creștinul să n'aibă cu mahomedanii nici un fel de daravără, să nu facă cu dîngii nici cumpărare, nici vînzare, ceea-ce este pentru domnitorii noștri o lovitură zdrobitoare.

În comuna Smeleova, un Turc se ruga de săteni ca să-l cumpere grăul, ce-l dusesse acolo spre vînzare. Unul dintre săteni îi răspunde verde și în ris: »măi stăpâne (aga) ce mai guguman ești! în loc să ne aduci puști spre vînzare, tu ne aduci grău?»

Aici un țaran mahomedan s'a dus la o băcănie să cumpere unt-de-lemn și l-a spus că nu l se poate vinde. Pentru ce? Pentru-că osaua costă pentru Turci cinci lei, în loc de un leu și jumătate.

Syla.

Convocare.

P. T. Doamnele membre ale »Reuniunii femeilor române din Făgăraș și împrejurime«, precum și alți spriginitori și binevoitori ai acestei corporațiuni sînt invitați a participa la a XXVII-a adunare generală ordinară, care se va ține Marți în 7 Aprilie 1903, (ziua de »Buna-Vestire«) la 3 ora p. m. în sala de învățămînt a școlii confesionale gr.-or. din Făgăraș.

DELA „REUNIUNEA ROMÂNĂ DE AGRICULTURĂ DIN COMITATUL SIBIULUI“.

Plantare de pomi.

Ne luăm voce a vesti pe cei interesați, că Duminecă, 5 Aprilie n. c. vom planta în grădina fiecărui membru al reuniunii noastre cu locuința în *Fotoldea* câte un altoiu (măr pădul), dăruit de reuniune. Cu acest prilej membrii noștri au fost poștiți a-și întocmi de cu vreme câte o groapă de un metru largă și jum. metru adîncă cu adaovul, că pămîntul mai de-asupra, ca mai bun. să-l pună de o lătură, ear' cel scos din fundul groapei, ca mai sterp, de ceeaaltă lătură a groapei.

De oare-ce vor ține demonstrațiuni practice și asupra altor chestiuni din ramul pomăritului — Invităm la această lucrare folositoare pe toți membrii reuniunii și cultivătorii de poame.

Sibiu, 28 Martie n. 1903.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului«.

Dem. Comșa,
președinte.

Vic. Tordășianu,
secretar.

APEL

cătră frații învățători comunali și confesionali din patrie.

(Urmare).

Articolul de lege 38 din 1868 încă cu treizeci și patru de ani înainte de aceasta l-au făcut pentru fiecare învățător fără de excepție. Această lege numai între susținătorii de școale au recunoscut deosebirea, dar' între învățători nu.

În realitate am și ajuns la aceea, că lucrul ne este egal, de școlari nime nu întreabă, că oare școala comună confesională ori de stat i-au crescut. Și până-când școlarii sunt egali, până atunci soarta învățătorilor o croesc altcum. Truda învățătorului nu o prețesc după lucru, ci după dătorul de pâine, și aci este isvorul nedreptății.

Este adevărat, că cu aceasta ocaziune despre ai țării oficianți e vorba, cari își primesc salariul lor din cassa statului, și și aceea e adevărat că între aceștia sunt de a se număra și învățătorii de stat. Ear' dacă ministrul a recunoscut, că cauza salarelor oamenilor de școale trebuie să se reguleze în lege separată, atunci prea credem, că va recunoaște și aceea, cumcă în această lege ar mai încăpe încă măcar un biet de paragraf și pentru regularea salariului celorlalți învățători. Pentru-că: §-ul 10 din articolul de lege 38 din 1868 dispune: ca confesiunile, comunele și societățile numai în modul stipulat prin lege pot să ridice școli. Ear' §-ul 14 apriat zice, că toate institutele culturale populare ale confesiunilor stau sub supravegherea și controla statului. Și §-ul 142 statorește salariul învățătorului, fără privire la susținătorul de școale, în o sumă anumită, decât care mai puțin a da nu-i ertat.

Această lege au respectat-o până acuma cu toții, și așa știm, că această lege are și putere deobligatoare. Căci doară Maiestatea Sa și pe aceasta a scris: »Voi ține-o și face să se țină și prin alții«. Dacă dară acele corpuri legiuitoare în conțelegere cu Maiestatea Sa au avut dreptul a croi și a face aceasta lege așa, pentru-ce să nu aibă

dreptul și corpurile legiuitoare de acum? Acel guvern care d. e. pe socola comunelor a putut face să se îmbunătățească salariul notarilor comunali, poate să o facă aceasta și în favorul nostru.

Deci echitatea, legea și dreptatea demandă, cumcă în legea cea nouă salariul fiecărui învățător după lege calificat și aplicat să fie deopotrivă croit și statorit. În înțelesul căreia apoi statul pe învățătorii aplicați la școalele de stat să-i plătească din cassa sa, ear' pe ceilalți învățători tot în înțelesul și urmarea puterii acestei legi chiar așa să-i plătească confesiunile, comunele ori societățile.

Frați colegi! Fie destul cu timiditatea și nepăsarea noastră dureroasă arătată față de îmbunătățirea sorții noastre! Nu ne mai lăsăm în nădejde, că doară stând muți, Stan ori Bran vor ameliora soarta noastră. Căci a devrat este proverbul: »Dacă îți trebuiește, fă tu, dacă nu, încrede-te pe alții«.

Vedem noi, foarte bine, că toți aceia cari ne strigă, ca să fim indulgenți și răbdători, că poporul este sărac, că nu are de unde, că nu mai poate și câte și mai câte, când e vorba de ei, de o rebonificare a lor oare-care atunci de toate acestea nu vor să știe nimic, ci fiecare se nisuește a-și încasa pretensiunea sa în întreg și a-și îmbunătăți soarta.

Să nu ne mai lăsăm dară amânați de azi pe mâine și plătiți cu vorbe goale, nici să așteptăm până-când cineva ne va îmbunătăți soarta numai din milă și grație. Ci ca dascăli poporali, cari cu multă trudă și iubire ne-am împlinit, o împlinim și voim a ni-o îndeplini și în viitor datorința noastră față de patrie și legile ei, și față de ordinațiunile ministrului de culte și instrucțiune publică, lucrând din răspuțeri pentru prosperarea și înflorirea culturală și morală ale acestei patrii, cu capul ridicat, cu încredere și fără sfială să ne întorcem toți învățătorii cătră ministrul de culte, cătră bărbații aducători de legi și membrii casei de sus. Și descoperindu-le lipsa și miseria, cu care avem de-a ne lupta, precum și marea nedreptate ce ni-se face prin lăsarea afară a regulării salariului nostru din noul proiect de lege,

să-i rugăm ca: cererea noastră și motivele ei să binevoiască a o cerne și desbata cu de-amănuntul. Căci făcându-o aceasta, ne place a crede că în calitatea lor de legislatori vor fi drepti judecatori. (Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Trifoiul.

Una dintre plantele de nutreț, care, putem zice, că a făcut o adevărată revoluțiune pe terenul economic, atât în ceea-ce se ține de cultura bucatelor, cât și cu privire la creșterea vitelor, este fără îndoială trifoiul. Prin cultura acestei plante de nutreț economii au devenit în stare de a pute ține și crește mai ușor vitele, după-cum de ușor și repede crește și aceea. De aceea credem, că nu va fi de prisos, ca să o cunoască mai de-aproape fiecare econom, care se ocupă cu cultura ei sau care are de cuget, ca numai pe viitor să o introducă în economia sa.

Trifoiul este mai de multe feluri: este trifoiu alb sau sêlbatic (*trifolium pratense*), trifoiu roșu (*trifolium pratense sativum*) și trifoiul încarnat (*trifolium incarnatum*). Între felurile acestea de trifoiuri cel mai lătit este cel roșu. Acest fel de trifoiu se cultivă atât pentru nutrețul verde, cât și pentru cel uscat, cu care se nutresc vitele.

Pământurile cele mai priincioase culturii trifoiului sunt cele mai umede, humoase și ceva cam vâroase de pe la șesuri. În astfel de pământuri prosperează de tot bine; ceea-ce se poate vedea de acolo, că cel alb crește pe asemenea locuri și singur necultivat de nime.

Recerînțele mai însemnate, sub cari se poate cultiva trifoiul roșu mai cu succes, sunt: pământul, sêmênța lui și planta umbritoare, cu care se sêmênă la olaltă. Ce se ține de pământ trebuie să ne însemnăm, că acela, înainte de a se sêmênă trifoiul în el, să fie fost sau în ogor sau să fie fost cultivat cu oare-care plantă de sapă, ca astfel locul destinat culturii trifoiu-

Colinde de Paști

intocmite de-a se pute preda de cătră un grup de elevi și eleve arătându-se prin ele învierea Domnului

de E. Teodor Libeg, învățător.

Persoanele:

1. Ângerul.
2. Petru.
3. Grădinarul.
4. Sutașul.
5. Archiereul.
6. Maria.
7. Solomia.
8. Maria Magdalena.

Mironosițele

Actul se începe în chipul următor:

Ângerul:

(Întră în casă și se adresează cătră gazdă cu următoarele:)

Cinstiți și prea iubiți creștini,
Poștiți ca să ne primiți,
La dumnia-voastră venim,
Ca să vă propovăduim
Cuvinte despre înviere,
Să vă facem mângâiere.

(După aceasta sună clopoțelul și întră în casă trupa întreagă și cântă cu toții următoarea cântare pe glas 5).

Christos au înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le.

(Așezându-se persoanele începe Maria)

Maria:

Dragi surori mă ascultați
Mie un răspuns să-mi dați,
Astăzi la mormânt să mergem,
Pe Christos cu mir să-l ungem,
Dar' cin' ne va răsturna
De-asupra gropii peatra?

Maria Magdalena:

O! și cât este de mare,
Nu vom pute' mi-se 'mpare
Luarea coperișului
De-asupra mormântului.

Salomia:

Oh! tare ne 'nspăimântăm,
Totuși veniți să vedem.

Ângerul:

(curios întreabă)

Unde voi alergați
Și pe cine căutați?
Căci acuma e de mult
De când nu v'am mai văzut.

Maria:

(blând)

Pe fiul meu cel iubit,
Pre Isus cel restignit
Să îl aflăm am venit,
Am venit acuma 'n zori
Până e roua pe flori,
Am venit pe această vreme
Să-i ungem trupul cu miresme.

Ângerul:

S'a sculat nu este aici
Spuneți și la ucenici,
Lui Petru și la aceia,
Ca să meargă 'n Galileia
Că acolo îl veți întâlni
Și cu el veți povesti.

lui să fie cât se poate de bine curățit de rădăcinile și semințele de buruieni.

Sămënța trifoiului se poate semăna peste vară ori și când; în deobște însă se seamănă și ea mai cu seamă primăvara. Sămënatul se poate face și numai în holdele de toamnă. La un juger catastral se recer câte 10—12 chlgr. Sămënța de trifoiu fiind tare alunecoasă se amestecă mai întâiu cu năsip, când se seamănă din mână — împrăștiat, și astfel se seamănă. Sămënatul trebuie făcut înainte sau după o ploaie, când sămënța se astupă ea apoi și de sine fără de a se mai grăpa locul. Până la seceratul holdelor, sămënța de trifoiu răsare și crește frumos la umbra acelor. Atunci se seceră holdele ceva mai pe de-asupra, ear' miriștea se cosește pe toamnă cu trifoiul dimpreună ca nutreț pentru iarnă.

Dacă sămënța de trifoiu se seamănă cu o sămënătură de primăvară, precum e orzul, ovėsul, meiul ș. a. atunci se ară și pregătește pământul ca și pentru celelalte sămënături, apoi se seamănă mai întâiu sămënța plantei umbritoare și numai după aceea cea de trifoiu, care se poate sămăna sau din mână împrăștiat sau cu mașina în rânduri. Mai bine este dacă trifoiul se poate sămăna în rânduri cu mașina.

O bună sămînța de trifoiu trebuie să aibă formă ovală (lungăreată), culoare galbină violetă, să fie sclipicioasă și fără de nici un miros. Un hectolitru din o astfel de sămënță trebuie să tragă câte 81—82 chlgr. Din o sută grăunțe trebuie să incolțească 90, ear' incolțirea trebuie să se întempe când e timpul priincios în decurs de 8—10 zile.

Esaminarea sămënței de trifoiu se poate face cu lupa ordinară, care e un fel de sticlă, ce mărește lucrurile. În timpul din urmă s'a introdus și din partea statului o controlă mai aspră pentru vnzătorii de asemenea sămînțe, trăgându-se prin gura sacilor anumite sparge și plumbindu-se capetele acelor.

Scopul esaminării și controlării sămînței de trifoiu este, ca aceea să nu se mai poată vinde în comerciu

amestecată și falsificată cu aurelie și iniță, cari după-cum se știe sînt cei mai mari dușmani ai ei. Pentru ca sămënța de trifoiu să poată fi curățită cât mai bine, s'au aflat în timpul din urmă mai multe feluri de ciururi (triere). Un asemenea ciur, prin care se treacă aurelia, trebuie să aibă 22 fire în țesătură, într'un centimetru cubic. Cel mai bun ciur pentru alegerea și curățirea sămënței de trifoiu este cel născocit de Thallmayer, cu care se poate curăți pe oară câte un hectolitru.

Sămënța de trifoiu roșu se adună îndeobște din a doua cositură a anului al doilea, care trebuie să se lasă ceva mai mult, până când adică s'au înegrit cu totul florile ei roșii. Atunci se cosește, se uscă, apoi se îmblățește și treeră. Un juger de trifoiu poate să dea în anii buni dela 7—8 hectolitru de sămënță. Rădăcinile trifoiului străbat până la un metru de afund prin pământ. Acelea curăță și îngrășă bine pământul respectiv. De aceea în anul al treilea, după-ce a început a se rări, se rupe trifoiștea și se seamănă cu o sămënătură de toamnă sau de primăvară.

Ca nutreț verde trifoiul se dă vitelor la început de regulă amestecat cu paie sau cu fân ceva mai mare în paiu. de oare-ce dacă li-se dă deodată prea mult gol, se pot umfla și crepe. Une-ori se întemplă, că pe lângă toată grija totuși se umflă vitele de trifoiu. În asemenea casuri se leagă în grabă în gura vitei umflate un lemn ceva mai gros, ca să stee cu ea deschisă și astfel o preumblăm până-când începe a se desumfla bine. Trifoiul cosit pentru nutreț verde trebuie să fie deplin svântat, căci la din contră se înăcrește și mucezește.

Ca lucrări de întreținere pentru trifoiști se recomandă cu deosebire primăvara grăpatul și gunoitul acelor. Prin grăpat se rupe scoarța formată pe acelea în decursul iernei, așa că lumina, aerul, căldura și umezeala pot străbate mai ușor la rădăcinile tinerele plante. Afară de acestea prin grăpat se mai rup și stîrlesc și alte ierburi și buruieni, cari s'au încuibat pe

trifoiștea așa că apoi trifoiul nu numai că crește mai înalt în paiu, dar' se face și mai gros, ca în cele negunoite.

Dacă trifoiul se cultivă pentru nutrețul uscat, atunci se cosește trifoiștea întreagă, când acela e în deplină floare, apoi se lasă câte două zile în pologi (brazde), unde se mai întoarce câte odată sau de două-ori, până-când s'a vestejit bine. Trifoiul se poate usca și numai pe pământ. Strinsul însă trebuie să se facă mai pe seară sau pe dimineața după-ce s'a dus roaua. Trifoiul se uscă mai bine pe anumite capre de lemn, unde se întinde și nu se mai întoarce, până-când se cară acasă.

Atât trifoiul verde cât și cel uscat conțin mult suc (must) nutritor în firele lor. De aceea le prieste așa bine și vitelor nutrețul aceluia, de care apoi de regulă se și îngrășă curînd, ear' vacile fătate mai îndoesc porțiunea de lapte. N'ar strica deci, ca pretutindenea și economii nostri să facă tot mai multe încercări cu cultura aceluia, de oare-ce s'a constatat, că ceea ce pânea e pentru om, trifoiul e pentru vită.

Ioan Georgescu.

Băncile populare germane

— Sistem Raiffeisen —

(Urmare și fine).

2. Fondul propriu indivizibil mărește creditul băncii în afară. Banca găsește mai cu ușurință unde să se împrumute, când are un capital al ei ca cheazășie.

3. Tot din acest punct de vedere servește ca un fel de scut și pentru membri. Se știe, că băncile Raiffeisen se împrumută pe garanția solidară și nemărginită a membrilor. Se știe și în ce constă această garanție solidară sau răspundere nemărginită.

Deci dacă la prima vedere s'ar pără, că membrii sînt oare-cum amenințați prin această răspundere, ținînd seamă de aceea, că banca are un capital al ei, nici urmă nu mai rămîne din aceea presupusă primejdie.

Fondul propriu al băncii înlătură cu deservire posibilitatea acestei primejdii.

Maria Magdalena:

(cătră Maria)

Oare pe cin' vîd eu că vine
Din cea parte a grădinii
Par'că, grădinar vedem
Veniiți ca să-l întrebăm.

Maria:

(ei 'i-se pare că e grădinar, dar' e Christos)

Grădinar, unde ai pus
Trupul Domnului Isus?

Grădinarul:

(respectiv Christos blând)

Mario zic cătră tine,
Nu te atinge încă de mine
Până nu m'oi sui eu
Sus în cer la Tatăl meu.
De-a plînge lăsați-vă
Vă zic bucurați-vă,
Vestiți la toți, nu vă temeți
Și în Galileia mergeți,
Spuneți învățăcelor mei,
Căci acolo merg la ei
Și acolo cum s'o cădă
Pe mine mă vor vedă

(urmează cîntare în cor cîntată de trupa întreagă)

Ângerul a strigat
Și fecioara a alergat
O! tu cea plină de dar
Nu te 'ntrista cu amar,
Bucurie îți vestesc
Bucurie îți grăiesc,
Că fiul tîu cel prea sfînt
A înviat din mormînt
Și pe morți 'i-a înviat
Mîntuindu-'i din păcat.
Acum se ne veselim
Nouă Ierusalim,
Că mărirea lui Christos
Ca un soră luminos
Peste tine-a răsărit
Minunat și pre mîrit.
Saltă acum Sion voios,
Glăsuiește mîngăios,
Iar tu curată ce ești
Maica lumii cei cerești
Veselește-te curată
De fiul tîu înviat.

Sutașul:

(pășește înaintea arhierelui cu următoarele)

O! Jidovesc Archiereu
Eu zic cugetului tîu,
Că Christos cel rîstignit
Și de Jidovi chinuit
Îți vestesc adevărat,
Cum că el a înviat.

Archiereul:

O ostaș împărătesc
Eu frumos îți mulțumesc
Ascultă ce îți voi spune
Nu vesti acea minune.

Sutașul:

(Archiereul voește a-'i da o sumă de bani, ostașul însă nu îi primește)

Argintul nu ți-l primesc,
Ci la toți o să vestesc
Eu ostaș împărătesc,
Care Longin mă numesc,
Mari lucruri și prea mîrite
Imi sînt mie dovedite
Când vîzui că a 'nviat
Cu glas mare am strigat

4. Fondul propriu indivizibil tinde și isbuteste se realizeze idealul creștinesc: creditul fără dobândă. Dacă capitalul propriu a crescut atât de mare, încât nu mai e nevoie de dobânzi pentru creșterea lui de aci înainte, adunarea membrilor hotărăște să se de-a împrumuturi fără să se ceară mai multă dobândă decât atâta, cât trebuie pentru ținerea cheltuielilor de cancelarie: registre, plata casierului, etc.

Se poate o mai mare binefacere?

5. Capitalul propriu, ca avut comun, este cel mai puternic legământ dintre membri laolaltă. Nimic nu apropie pe oameni mai mult decât interesele comune. Să ne închipuim un stat, în care interesele membrilor nu s'ar întâlni nici odată în vr'un punct: n'ar ave izlazuri de-a-valma, nu instituțiuni comune, nu nevoi de același fel, absolut nimic. Ce i-ar pute lega pe unul de altul? Ar trăi de sigur fiecare pentru el, căci n'ar ave nimic obștesc, al tuturor.

Capitalul indivizibil al băncii servește ca pungă obștească pentru ajutorarea fiecărui membru în parte prin împrumuturi cu dobândă mică și pentru folosul obștesc prin susținerea instituțiilor culturale din sat.

Pe lângă aceasta, importanța capitalului indivizibil al băncii crește din ce în ce: e o importanță viitoare. Așa fiind, el se lasă ca moștenire din tați în fii și asigură părinților dreapta și cuvenita binecuvântarea a copiilor lor.

Neîmpărțirea câștigului și adunarea lui într'un capital propriu indivizibil al băncii e cel mai mare titlu de glorie al lui Raiffeisen.

Și cu câte greutate a avut să se lupte pentru a pute menține aceasta ca un principiu fundamental al sistemului său de bănci.

La neconținutele atacuri din partea protivnicilor, Raiffeisen răspunde, că »acest principiu e rezultatul experienței. ; avutul comun ajută față cu nevoile mari, oferă membrilor harnici și economi ai băncii tot-deauna mijloacele de a lucra

în condițiuni mai bune și este pentru cei scăpătați o scară pentru a se pute reurca.«

Nu rămâne îndoială, că pentru temeinicia unei bănci, pentru a înlătura schimbul des de membri; pentru a opri desființarea și a asigura înființarea altei bănci, când s'ar fi desființat cea d'întăiu; pentru a face din bancă un izvor de binefaceri pentru sat, e neapărat trebuincioasă adunarea câștigului în capital comun și neîmpărțirea lui.

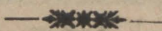
Nu putem sfătui cu toată căldura, cu care am dori, pe toți cei cari întemeiază bănci populare, să introducă ca dogmă fundamentală adunarea capitalului propriu indivizibil prin capitalizarea câștigului net anual.

Legea băncilor, ce se va trece în curând prin corpurile legiuitoare, nu împedecă, ba ocrotește îndeajuns întemeierea băncilor Raiffeisen la noi, în cea mai curată formă. Și aceasta va asigura o glorie neperitoare autorului legii și adevăratului întemeietor al băncilor noastre populare.

Redăm cuvintele preotului german Wuttig, administratorul tovarășilor lui Raiffeisen din Turingia, privitoare la capitalul propriu indivizibil:

»Ce belșug de binecuvântări poate izvorî din acest capital, ce trebuie ocolit cu un zid de aramă față cu patima lăcomiei și egoismul membrilor în parte spre binele întregeitovărășii, sub conducerea creștinească pricepută a funcționarilor ei.

»El trebuie să fie rezervorul, din care să se reverse cu îmbelșugare valurile binecuvântării peste întreaga viață socială și economică a sătenilor. Sub o administrare cum se cade nu-și poate cineva închipui, simburii cător bunătăți au rodit prin aceasta, câte rele n'au fost înlăturate sau cel puțin câte instituțiuni pentru tămăduirea morală-religioasă, nu pot fi întemeiate toate sub paza Domnului, sub a cărui mână și aci stau toate.«

Ingrijiri la plantarea vițelor

Suntem tocmai în epoca când cei mai mulți din proprietarii, cari își reconstituiesc viile cu vițe americane, fac plantațiuni sau se pregătesc să înceapă plantațiunile în primăvara aceasta.

La reușita unei plantațiuni sânt 3 elemente, care concurează: pământul, vița, și modul cum se face plantarea.

În o plantațiune bine îngrijită pământul viei trebuie să fie desfundat mai întâiu peste tot la o adâncime de cel puțin de 40 cm, dar' care adâncime cu cât va fi mai mare cu atât va fi mai bine, căci vița plantată va ave o masă mai mare de pământ de unde să se hrănească, rădăcinile îl vor străbate cu înlesnire, plantele nu vor suferi de secetă și nici din cauza umezeli prea mari. Dacă este gunoiu bine făcut în abundență, se poate îngrășa locul, ce se plantează peste tot, în cas contrar ne mulțumim a pune gunoiul în gropi la plantare.

Gropile sânt de recomandat a se face de 0.60 m lărgime pe 0.60 m. adâncime și în nici un cas să nu fie mai mici de 50 cm. Este adevărat, că nu toate vițele sânt așa de lungi, ca să ajungă în fundul groapei, însă în acest cas pe fundul groapei să pune mai întâiu un strat de pământ mărunț și bine aerisat.

Nu e rău dacă se poate ca gropile să se facă cu câțva timp înaintea plantării. La facerea gropilor, pământu scos din ele se va pune despărțit, pământul sălbatic neaerisit scos din fund se va pune de o parte a groapei; ear' pământul aerisit și îmbogățit se va pune de alta.

În privința vițelor iată ce avem de spus: Sânt foarte mulți proprietari, cari n'au vițele ce le plantează la îndemână, ci le aduc din altă parte. Ori ce s'ar zice și ori-cât de bine ar fi ambalate vițele, totuși e bine ca măsura de prevedere pentru cele ce au venit din alte țeri sau chiar din țeară dela distanțe mari, ca înainte de-a le planta să le ținem câteva ciasuri sau chiar o zi în apă.

Fiu al lui Dumnezeu Christos,
Carele din iad ne-ai scos
Cu a ta mare înviere
Ne-ai dăruit mângâiere.

Maria:

(cătră Petru)

Petre mai am mers plângend
Tocmai până la morment
Am plecat de dimineață,
Căci azi e o zi măreață.

Maria Magdalena:

Am plâns pre domnul Isus,
Nestiind unde l-au pus,
Dar' în curind ne-am mângâiat,
Căci el a fost înviat.

Petru:

Christos când a înviat
Întăiu cui s'a arătat

Salomia:

Întăiu la mironosițe
Fiind mai tari ele n credință,
Întăi Mariei Magdalena
Căci Eva a făcut vina.

Petru:

De ce nu l-a văzut bărbat
Pre Christos când a înviat,
Și l-a văzut întăiu muiere
Pe Christos după înviere?

Salomia:

Căci prin ea veni blăstămul
De merse în iad tot omul,
Și prin ea veni păcatul
Primind dela șerpe sfatul.

Maria Magdalena:

Petre! când am mers plângend
Tocmai până la morment,
Ângerul îndată a strigat
Că Christos a înviat.
Noi tare ne-am temut,
Dar' mergend l-am și văzut
Și așa 'mi-a grăit mie,
Ca să spun la toți și ție.

Petru:

Că 'mi-a mai spus o muiere,
Și am crezut că-i părere,
Dar' acum că îmi spui și tu

Adevărat va fi zic și eu,
Căci Christos a înviat
Și din groapă s'a sculat
Pentru aceia vom cânta
Toți vom glăsuși așa:

(Începe trupa întreagă următoarea cântare)

O! ce zile luminoase,
O! ce Paști mari și frumoase,
O! și ce zile vestite,
O! Paștile pre sfințite,
O! Paștile prea frumoase
Pre Adam din iad îl scoase,
Paștile cele de taină
Paștile fără prihană,
Care raiul ne-au deschis,
Și iadul 'ni-l-au închis.
O! ce Paști de bucurie
Și cu mare veselie,
Că David s'aria jucând
Înaintea umbrii saltând
Iar noi poporul cel sfânt
Plinirea legii vënd
Cu cântări ne bucurăm
Dumnezeeste s'erbăm

Cu modul acesta dacă în voiajul lor a suferit pierzând puțin din apa lor, ele își recapătă frăgezimea.

În afară de aceasta vițele de plantat trebuie selecționate cu cea mai mare îngrijire. Proprietarul conștient de interesul său nu va planta decât vițe fără nici un defect. Dintr'o viță defectuoasă pipernicită nu va ieși nici-odată o plantă tip și viguroasă. O viță altoită, bună de plantat adecă de calitatea I-ii, are fiertura la partea altoită bine făcută peste tot, are rădăcini bine dezvoltate și lăstarul dat din altoiu destul de puternic. Cu deosebire rădăcinile joacă mare rol, căci cu cât ele vor fi mai dezvoltate și mai numeroase, cu atât prinderea va fi mai sigură și planta va fi mai puternică. Vigoarea lăstarului dat din altoiu este o dovadă mai mult, că vița ce o plantăm este puternică.

Pe cât este posibil proprietarul e bine să nu planteze decât vițe altoite întrunind aceste condițiuni. Dacă cu toate acestea are și vițe bine fierte la partea altoită, dar' cu rădăcini mijlocii: atunci le poate întrebuința și pe acestea în plantațiune. Pentru a le da însă putere este bine, ca la aceste vițe să se pună în gropi o cantitate îndoită de gunoiu.

În ceea-ce privește plantarea în sine principalele îngrijiri sînt:

Gunoii de grajd ce se pune la plantat să fie bine făcut și nu păios, căci gunoiul păios poate provoca îmbolnăvirea rădăcinilor.

În fundul groapei, precum și împrejurul rădăcinilor viței să se pună numai pământ mărunt și bine aerisit. Gunoiul se pune de-asupra rădăcinilor după-ce se acoperă mai întâiu acestea cu un strat subțire de pământ. Gunoiul se poate pune și amestecat cu pământ sau în pământurile lutoase amestecat cu tot atîta năsip.

Rădăcinile viței se respiră și se pun în groapă pe cât se poate în pozițiunea pe care au avut-o în școală.

Pentru ca să reușească este bine ca pământul să fie lipit pe lângă rădăcini. Pentru acest scop îndată ce se pune un mic strat de pământ peste rădăcini, să bătătorește bine pământul pus

cu piciorul sau mai bine cu un maiu. După acesta se pune din nou un strat de pământ, care se bate bine cu piciorul și tot astfel se procedează până se umple groapa.

După aceea se face moșoroiul de de vre-o 4—5 degete de-asupra capului viței. Neapărat că nu mai credem necesar a insista asupra faptului, că vițele la punerea lor în groapă să curăță mai întâiu la lemnul uscat dela altoiu și apoi lăstarul anual se lasă cu un ochiu și restul se taie, făcându-se tăietura, dacă câmpul nu e mare, prin mijlocul ochiului al 2-lea.

Mai avem o observațiune de făcut asupra adâncimei, la care trebuie pusă partea altoită a viței. Ceea-ce trebuie căutat este ca în cas de geruri mari să nu degere vița altoită de tot. Astfel fiind pe locurile nalte bine espuse, unde vița nu degeră partea, altoită se va pune la nivelul pământului. Din contră pe văi, locuri joase, dosuri și în general ori unde via este espusă la îngheț, partea altoită trebuie pusă cu 1—2 cm. mai jos de nivelul pământului.

Preotul Gerota.

SFATURI.

Oțet de miere se face ușor luând la 1 klg. miere 6 litri apă, adăogînd o coajă de pîne și puțin aluat și punînd vasul la un loc cald. După-ce s'a terminat dospirea, astupăm vrana cu o cărpă, dar așa ca să mai poată intra puțin aer în vas. Când s'a limpezit oțetul, îl tragem în sticle.

Beutura la mîncare. Cel-ce nu se poate răbda să nu mînce, fără de a și bea, va face bine, dacă bea o jumătate de oră înainte de masă sau o oră după mîncare, când nu se mai poate împedeca mistuirea, se înțelege, dacă nu bea cantități prea mari de apă sau prea rece. Asta se potrivește și despre bere. Vin, în cantități mici, se poate bea și în decursul mîncării.

Untul se păstrează în stare proaspătă timp mai îndelungat, dacă 'l punem într'o farfurie cu puțină apă și 'l acoperim cu o oală mare de pământ, învălîtă într'o cărpă umedă.

RÎS.

Avea Grangea mulți copii și alte necasuri, dar' avea ș'o vacă. Ca să nu 'i-o fure cineva, când venea din ciurdă, Grangea îi eșia totdeauna în cale și o mîna acasă.

Purdeii abia așteptau în ușa bordeiului să se îndulcească c'o țiră lapte, că, vezi, pită, mălaiu și făină mai capătă prin sat dela Români, dar' lapte nu prea.

Intr'o zi unul dintre purdei vîzînd din ușa bordeiului pe Grangea, care ear' eșise în calea vacei, că vine, se întoarce cătră mumă-sa, care era în bordeiu, și 'i zice:

— Mamă, 'mi-se pare că cu vaca noastră nu 'i bine.

— Cum așa, argințelule?

— Iac'asa, ved că 'i aduce tata pelea pe bătă.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Aur în comitatul Făgăraș. În comuna Comăna-superioară din com. Făgăraș s'a descoperit un teritor, care conține aur. Un om, săpînd în locul acela, a aflat mai multe bucăți de petri, cari conțin aur. În curînd se vor începe săpături sistematice.

Dela băncelle noastre. »Sebeșana«, în S.-Sebeș. Profit curat cor. 22 296.—, reservele cor. 88 312 —, depozitele spre fructificare cor. 498 605.—.

»Silvania«, în Șimleu. Depozite spre fructificare cor. 1,150 070.—, reservele se prezintă cu cor. 206.979.—, profitul curat cor. 56.390.—.

»Berlîsteana«, în Berlîste, an I. Profit net cor. 438.—. Activele se cifrează în total cu cor. 3589.23, dintre cari mărfurile represintă cor. 2569.21.

»Cassa de păstrare (rouniune)«, în Seliște, an. XIX. Depozitele spre fructificare cor. 1,121,032, fondul de rezervă cor. 79.320.—, fondul de binefaceri cor. 44.626 —, cel de pensiune cor. 4938.—, fondul spitalului public cor. 13,666.—, profit net cor. 18.861.—. Pentru fondul de binefaceri s'au votat cor. 7902.76, anume pentru spitalul public în Seliște cor. 2528.88, pentru grădina de altoi cor. 1264.44, pentru fondul cultural Seliște cor. 1264.44, pentru ajutoare de natură filantropică cor. 1264.45.

»Chiseteiana«, în Chișeteu, an. VI. Depozitele spre fructificare cor. 2854 —, profitul net de cor. 2127 —.

»Comoara«, în Vîrșeș. Profit net de cor. 1275.53, depozitele spre fructificare cor. 10 445.—.

»Corona«, în Timișoara-Elisabetin. Profit net de cor. 717.66, depozitele spre fructificare cor. 16 226 —.

»Iulia«, în Alba Iulia. Profit net cor. 27.331.26, depozitele spre fructificare cor. 611.580.—.

»Ligediana«, în Liget, an. I. Profit net cor. 1038 38, depozitele spre fructificare cor. 8731.—.

»Mercur«, în Năsăud, an. III. Depozitele spre fructificare de cor. 203.416.—, profitul net cor. 16 689.62.

»Nora«, în Bozovici, an. V. Profit net cor. 15,040.05, reservele cor. 16 178 —, depozitele spre fructificare cor. 88.816.—.

FELURIME.

Valoarea unei vieți omenești: De câte-ori se întîmplă vre o nenorocire, în care se schilăvește sau chiar moare un om din cauza sau pentru altul, cel schilăvit sau urmașii celui mort au drept la despăgubiri. O foaie engleză spune în privința aceasta următoarele: Veduva unui lucrător ucis de mașină a primit 2500 cor., a unui descărcător, care s'a înecat în rîu, 13.000 cor., a unui om, care s'a înecat din vina căpitanului de vapor, 85.000. Mai bine a fost răsplătită veduva unui American, care s'a prăpădit pe tren, căci a căpătat aproape 1/2 milion cor. Pentru schilăviți încă s'a dat — dar' nu la noi — sume înemnate. O femeie, căreia 'i-a turtit nasul, a primit în Franța 6000 franci, pentru un braț pierdut a luat un lucrător în Birmingham 14.000 cor, un mîsar din Boston pentru un deget 24.000. Curioasă a fost sentința unui jude englez, care a recunoscut ca despăgubire pentru un ochiu scos numai 1000 cor.

Paștile cu bucurie

Intru mulți ani să ne fie
La mulți ani să aveți folos
De învierea lui Christos

(Urmează următoarea orățiune)

Aceasta zi prea sfințită
Și sîrbătoare mărită
Noi poftim ca să vă fie
La mulți ani cu bucurie
Și să aveți zile senine
Ca să petreceți cu bine,
Trăind întru norocire
Și în deplină fericire
La mulți ani să aveți folos
De învierea lui Christos.

VORBĂ.

Românul atunci începe a se îngriji de sănătatea sa, când vede, că 'i deja pierdută.

CRONICĂ

Daruri pentru biserică. *Di loco-*
tenent **Iacob Udrea** a dăruit sf. biserici
din Cornia toate cărțile bis. cu litere la-
tine în preț de 290 cor.; răposata **Chiva**
Sêrbu a testat sf. biserici 200 cor.;
di **Grigore Călfun** a dat un prapor și
2 sfeșnice în preț de 70 cor. și di **Micșă**
Sêrbu, tot din Cornea, a cumpărat un
apostol și o evanghelie cu litere latine
în preț de 50 cor. Esprimăm mulțumite
generoșilor creștini, în numele comite-
tului parohial din Cornea. Cu stimă
Victor Trailovici, președintele comite-
tului parohial.

Instalare de preot. Duminecă s'a
făcut cu mare festivitate instalarea preo-
tului **I. Muntean** în comuna Agârbiciu
lângă Copșa mică prin P. O. D. Proto-
popul **Mircea** din Mediaș. A fost de față
mult popor, chiar și străini, apoi intelli-
genți și patru tineri preoți, cari au venit
la instalare. A fost apoi un mare prânz
comun la ospitala casă a noului preot.
— V. —

Necrolog. Din Târnova ni se scrie,
că acolo a răposat soția vrednicului mă-
iestru român, a dlui **I. Voina**. A fost
o femeie, care a servit de exemplu fru-
mos în privința cinstei și a dragostei
cătră soțul și copiii ei. Însemnarea
s'a făcut în prezența unui public nume-
ros, participând și corul gr. cat. și coriști
gr-or. Fie-i țărina ușoară.

Apucat pe mâna străinului. Ni se
scrie din Prelucii (Kô Lozna): În vara
anului 1901 mi-am scrinit mîna stîngă.
M'am dus la un om, despre care am știut
că știe ajută, ca să o tocmească, ceea-ce
a și făcut, dar' mi s'au umflat și dege-
tele dela ea de nu am putut prinde ni-
mica cu ele. Mergînd la Dej pentru
alte afaceri un Jidov cunoscut îmi spune
că în Dej este un un doctor Jidov
Berger Vilmos, care 'mi a și-o tocmi.
M'am dus la el și 'mi-a spus, că mîna
nu e tocmită bine la loc, dar' o va tocmi
dînsul. Eu 'l-am întrebat, că ce a fi
plata, el 'mi-a spus, că numai să 'mi
postă ajută îmi va spune. Apoi 'mi-a
legat mîna cu năframa, care o am cum-
părat eu din farmacie și cu aceasta m'am
dus acasă. La o săptămână îmi scrie, că
cu înapoierea postei s'îi trimit 47 fl.
Atunci îi trimit 5 fl. pe cum 'mi-a fost
spus Jidovul, care m'a îndreptat la acest
doctor, și îi primește. Eu m'am știut plă-
tit de el, când a fost în Februarie îmi
vine dela judecătoria din Csaki-Gârbon
o piră făcută de un avocat din Dej de
88 coroane plată, pe care mai dătoez
la **Berger** pentru doctoria mînei. M'am
judecat să plătesc 88 cor. la doctor și la
advocat 76 cor., cu totul 164 cor. până
în 8 zile. Am spus, că voi recura. M'am
dus la Dej la adv. **Kerekes János**, 'l-am
plătit 15 coroane s'îmi facă recurs. Nu
știu ce a făcut, că pe mine m'a executat
cuprînzîndu-mi 2 vaci, țura și grajdul,
ba 'mi-a intabulat și moșia. Am fost si-
lit de am plătit 240 coroane 74 bani.
Acum ear' m'a provocat avocatul să
mai duc 10 coroane pentru că el a apê-
rat cauza după recursul meu. 'L-am în-
trebat pe avocatul meu, că ce-i cu re-
cursul, el a zis, că 'l-a trimis la judecăt-
toria din Csaki-Gârbon, dar' nefiind ju-
dele acasă, scriitorii lui nu 'l-a impro-
tocolat și așa recursul s'a întîrziat. Și
așa eu sînt silit să plătesc pe lângă 240
cor. încă 10 coroane, și cu mîna sînt
tot care am fost. Deci pentru aceea vî
rog să binevoiți a publica în prețuita
«Foale», ca să se ferească tot creștinul
de doctori de Jidov. **Demetriu Balint**,
proprietar.

O nouă casină română. În 24
Martie s'a inaugurat «Casina română»,
din Șimleu. O veche dorință a intelli-
genței române din Șimleu și împreju-
rime s'a împlinit cu înființarea acestei
casine, fiind meritul principal al domnu-
lui **A. Cosma**, al acestui bărbat în vîci
neobosit întru săvîrșirea tuturor lucruri-
lor bune. Casina din Șimleu de altfel
e prima casină română în Sălăgiu.

Delacrasna.

Nesiguranța dela Poarta Turnu-
lui (Sibiu) o dovedește din nou întîm-
plarea de Duminecă. Niște cetățeni paci-
nicii au eșit seara din birtul de preste
drum dela biserica gr. cat. N'au făcut
cățiva pași, și doi Țigani, **Ilie Ruja** și
N. Petracu, s'au aruncat asupra lor, bă-
tîndu-i și făcîndu-le hainele tot zdrențe.
Unul dintre cei bătuți zace. Credem, că
judecătoria îi va întîrea în curînd.

Groznică nenorocire s'a întîm-
plat în 29 Martie a. c. st. n. în pădurea
comunel **Porcești**, unde se aflau mai
mulți vînători, parte din **Sebeșul inferior**,
parte din comuna **Porcești**. Oamenii
noștri voiau să vîneze la porci sălba-
tici, dar' nearătîndu-se nimic, s'au pregă-
teau tocmai să plece cătră casă. Unul
dintre ei, ș. a. **Achim Micu**, comerciant
de ceară din comuna **Sebeșul inferior**,
voind s'își taie un bîț pentru a se sprin-
gîni pe coastă la vala, rezimă pușca pe
cofa din care își tăia bățul. Mai pe urmă
își întinde mîna dreaptă și trage la
sine pușca, apucîndu-o de țeavă. În
acel moment s'a descărcat amîndouă țe-
vile puștii și gloanțele s'au oprit în par-
tea dreaptă a pieptului. **Tovarășii** au
alergat momentan la fața locului și 'l-au
dat primul ajutor după cum s'a putut.
Adus acasă a mai trăit vre-o câteva ore,
apoi între cele mai grozave chinuri și a
dat sufletul. **Nenorocitul** abia era de
28 ani.

Întîmplarea unui medic. Medi-
cul din **Măieruș** **Petru Windt**, ca vînător
pasionat ce era, a pus să facă o curcă
în pădure, prin care să se împuște por-
cul sălbatic, ce s'ar apropia de ea. Pă-
durarul **Szedlaczek** însă n'a luat precau-
țiunile necesare la facerea cursei, așa
că însuși medicul a căzut jertfă. Pro-
iectilul 'l-a străpuns un picior, pe care
a trebuit s'îl amputeze în spitalul din
Sighișoara. Pădurarul a fost dat în ju-
decată pentru neglijență și tribunalul
din **Brașov** 'l-a condamnat alaltăieri la
o lună închisoare.

Înștiințare. În afaceri privitoare
la corurile de plugari, mulți îmi adre-
sează întrebări, cărora a le răspunde în
modul de până acuma — pe lângă toată
dragostea inimii față cu un scop atât
de salutar — nu o pot face, fiindcă eu
nu mai lunghez ca conducător al co-
rului reuniunii de cîntări din **Somcuta-**
mare. Cîne totuși dorește a mă întreba
în ori-ce chestii de chor, binevoiesc a
alătura la epistolă și un timbru postal
de 10 bani, în care cas **bucuros** și cu
frățescă iubire stau la dispoziție. **Som-**
cuta-mare, 30 Martie 1903. **Elia Pop**, inv.
pensionat.

Român inventator al mașinei
de sburat. Se vestește, că colonelul
Alexandru din **București** a inventat o
mașină de sburat excelentă și a rugat
pe ministrul de războiu s'îi permită a
construi mașina aceasta în arsenalul
militar. Totodată a intrat în legătură
cu o societate engleză, care voește să
cumpere mașina cu un preț mare. Cu
mare interes se așteaptă în România
rezultatul experimentelor, ce se vor face
în curînd cu noua mașină de sburat.

Moartea groznică a unei fa-
milii. În comuna **Berivoi** (com. **Făgă-**
raș) s'a întîmplat următoarea catastrofă:
Într-una din serile trecute pădurarul
Laufer vedea cu nevasta și copiii la
cină. Deasupra mesei era atîrnată o
lampă de un cârlig înțepenit în tavan.
Deodată s'a rupt acătătorea și lampa
a căzut pe masă, s'a spart, petroleul s'a
aprins și stropind pe d-na **Laufer** și pe
3 fetețe, hainele lor au luat foc. Pădu-
rarul ea s'au scapa pe o feteță a sa, rupse
hainele de pe ea și le aruncă prin odaie.
Dela aceste s'au aprins covoarele și per-
delele, s'a produs fum mult în casă, în-
cât pădurarul a trebuit să eșe afară, ca
să nu se înădușească. Hainele lui ar-
deau cu pară mare. Servitorii au aler-
gat după apă, pe când s'au reîntors înăse
toată odaia era în flacări. Locuința pă-
durarului fiind departe de sat, n'a putut
veni nimeni în ajutor. Servitorii aler-
gau ca scoși din fire în stînga și în
dreapta. Pădurarul, după-ce și a rupt
hainele de pe trup, a alergat earăși în
odaie ca să-și scape nevasta și copiii.
Fetețele într'aceea se făcuseră scrum,
ear' părinții au fost scoși afară plini de
arsuri și leșinați. A venit în fine me-
dicul, care a deșteptat pe pădurar din
leșin, dar' înzadar, căci femeia a murit
până dimineața, ear' bărbatul s'a mai
chinuit până la amiază, apoi a murit și
el. Toți 5, tats, mama și 3 copii au fost
înmormîntați deodată cu mare jale.

Crimă și nenorocire. Din **Buziaș**
ni se scrie: **Udigașul**, care a împușcat
pe **Moise Bratu** din **Silăș (Bănat)**, a fost
aflat în persoana flăcăului **George In-**
culescu, n. în **Dragoești**. El e arestat.

— **Lucrătorul Nicolae Drăgan**, cu-
rătînd plutele de crengi uscate, a căzut
dela o înălțime de 10 m. rîndindu-se așa
de greu, încât abia va scăpa cu viață.
V. Ilciu.

Se poate? Din partea unui bun
Român ni s'a trimis un raport despre
școala de stat dela minele din **Aghireș**,
publicat de învățătorul **Danac Iános**. Din
raport se vede, că el a propus și studiul
religiei elevilor rom.-cat., gr.-cat., re-
formați și gr.-or. și la asta ar fi fost în-
dreptătit și prin autoritățile noastre
bisericești și prin ministrul de școală.
De băștii români nu se interesează nime-
nici chiar preotul gr.-cat. de acolo. Cel-
ce ne scrie se miră cu drept cuvînt,
cum de nu se îngrijește nime de cei 20
băști de Român. El nu crede, că la
Blaj și **Sibiu** se știe despre lucrul ace-
sta. Nouă încă ne vine cu greu a
crede.

O glumă proastă în cîntirim. La
Spandau, niște bețivi, de a căror urmă
nu s'a dat încă, au spart în decursul
noptii o criptă și au scos din ea o fe-
meie, moartă de vre-o sută de ani, în-
balsamată însă, — și au așezat-o în pi-
cioare la fereștea pîzitorului. Poliția a
dus moartă de nou în criptă.

Comandant al regimentului 50
de inf. (**Alba-Iulia**) a fost numit colo-
nelul **Victor de Scheuchstuel**.

Isprava curcanului. În **Corbeta**
(**Italia**) lăsase o doică copilașul, incredin-
țat ei, fără supraveghere. Un curcan
se apropiă de copil și 'l-a scoase ochii.
Până s'a reîntors doica, copilul murise.

O judecată dreaptă. Înaintea cur-
ții cu jurați din **Chichinda-mare** avea să
dece samă **Dugan Danity**, pentru-că puș-
case asupra directorului dela banca de
acolo. **Danity** a dovedit, că directorul
dela bancă 'l-a mîncat averea, fără s'îi
dece vre-o socoteală, și asta 'l-a adus la
sapă de lemn și la desperare. Jurații
'l-au declarat nevinovat. Publicul a pri-
mit cu «Să trăiască» sentința.

In chestia Evreilor. Contele Goluchowsky a declarat reprezentantului României, că discursurile rostite la camera austriacă în privința chestiei Evreilor din România nu au nici o importanță.

Austria nu se va amesteca în afacerile interne ale României.

Aceeași declarație a făcut-o și cancelarul Germaniei.

Contra lingoarei. Învățătorul bacteriolog englez Mac Feyden, după cum anunță o telegramă din Londra, a descoperit un serum anti-tifoid.

Experimentarea făcută pe animale pare a fi dat rezultate excelente.

Nu vă jucați cu arma. Țăranul Ilie Iorgovan din Paraș (Banat) a umblat așa de fără grije cu un pistol încărcat, încât acesta s'a descărcat în femeia Maria Săcășan. Rana a fost de moarte.

Un socru. Nu sunt numai soacرة, căci se află și câte un socru de felul acesta. I. Simtion din Mohu și-a bătut nora, care era în altă stare, în mod așa de barbar, încât biata femeie zace acum greu bolnavă.

Tălăhari. Economul Dumitru Duia din Ohsba-Foragaci a fost atacat, venind dela târg din Lugoj, de doi tălhari, cari l-au jupuit și l-au luat câteva sute de coroane, ce le avea la el. Gendarmeria a cercetat și a izbutit să prinză pe cei doi tălhari.

Fustiirea Săcuilor. Cu toate ajutoarele, cu cari îmbuibă guvernele maghiare pe Săcui, acestia se ruinescă tot mai mult. Proprietarii mici au pierdut, în majoritate, totul și emigrează cu duiumul la America și România, cei mari, datori vânduți, sunt buni bucurioși, dacă află cine se le cumpere moșile, așa că pământul a ajuns să se capete pe un preț de nimic în Țara Săcuilor.

Foc. Din Vingard ni se scrie: Duminecă în 16/29 Martie cam pe la 3 ore d. s. m. s'a aprins casa lui Vasile Hăpău. Tot ce a avut în jurul casei într-o 1/2 oră s'a prefăcut în cenuse. După aceea s'a întins focul și s'a aprins și casa lui Teodor Hăpău fiind tare aproape de a celuilalt. Și asta a arz neputând bieții oameni scăpa nimic. Noroc dela Dumnezeu, că nu s'au aprins într-o zi de lucru. Până acum nu se știe din ce cauză s'au aprins. A. Găinar, econom.

Mamă ucigașă. Fata Maria Bugera din Broștean (com. Caraș-Severin) trăia de mult timp în nelegiuire cu locuitorul Petru Musta din Racășdie. Cu timpul fata a ajuns în altă stare și atunci amantul a început a se înstrăina de ea, a nu o mai iubi. Aceasta a amărât așa de tare pe nefericita fată, că după ce i-s'a născut în 12 Martie un copil l'a sugrumat, l'a dus pe moșia amantului său și l'a îngropat în pământ. Crima s'a descoperit. Femeia ucigașă a fost prinsă și dusă în temniță preventivă la Biserica albă.

Regimentul de inf. nr. 63 a căpătat de proprietar pe noul ministru de război, locotenent mareșal Heinrich cav. de Pitreich. Numirea oficială a regimentului e acum: „K. u. k. Infanterie Regiment Nr. 63 Ritter von Pitreich“.

De-ale instrucțiunii în România. În România există 241 cantine școlare cu un capital de 119.219 lei; 1476 grădini școlare, dintre cari se cultivă sistematic 1072. Mai sunt 729 biblioteci rurale și 280 școli de adulți, frecventate de 11.934 adulți.

Un fur de gazete. Din Cetea ni se scrie, că acolo e o pasăre, căreia îi place să iee „Foia poporului“, care merge Românilor de acolo. Așteptăm să ni se spună numele acestui om.... cinstit, ca să-l dăm pe mâna judecătoriei.

Un păzitor de noapte răbiat. Duminecă noaptea s'a dus flăcăul I. Schütz din Gad (Banat) dintr-o cărcimă acasă. Pe drum a început să fluere. Păzitorul de noapte l'a provocat să nu mai fluere, flăcăul însă n'a ascultat. Atunci păzitorul l'a lovit de câteva ori în cap, așa că feciorul a căzut mai mort la pământ. Bătăușul s'a prezentat singur la judecătorie, ear' rănitul e în spitalul din Timișoara.

Uciderea unui învățător român din Macedonia. Se comunică din Dama, că învățătorul român Mihail Hondrozom a fost asasinat în ziua de 17 Februarie de către un gendarm turc. Causa acestui asasinat este faptul, că învățătorul era să se căsătorească în ziua de 19 Februarie cu o fată, pe care gendarmul turc ținea cu ori-ce preț să o răpească și să-i fie concortă. Vestea acestui asasinat a indignat pe Românii din comunele vecine.

Inebunit la o spânzurare. În Olmütz a fost executat zilele aceste ucigașul Sentencik. La executare a asistat un public foarte restrâns. Comerciantul Sadel prin multă stăruință a reușit să obțină un bilet, însă spre nenorocirea lui, căci spânzurarea lui Sentencik avu o influență atât de zguduitoare asupra lui, încât și-a pierdut mințile și la seară începu să abite, că el este asasinul și că prin urmare pe dînsul trebuie să-l spânzure, nu pe Sentencik.

Furturi. Constantin Marcu din Boița (I Sibiu) vînduse o păreche de boi cu 280 cor. Înainte de plecare gustase din venitul necuratului, căci suindu-se în căruța unui Vestemian dimpreună cu alte câteva femei numai între Șelimbăr și Veștem a observat, că banii s'au dus. El a făcut numai decât arăta la gendarmeria din Cisnădie, care a aflat pe hoț în persoana Mariei Pătrău din Boița, fosta lui nevastă, de care s'a despărțit mai de demult.

— În Dârste (I. Brașov) au încercat în noaptea de Sămbătă spre Duminecă niște mișei necunoscuți să fure biserica românească. Ei au luat casa de fer și au dus-o în grădină, unde au încercat să o spargă, dar' n'au putut. Dumineca s'a aflat casa nevătămată.

O bivoliță a fost oălcătată de tren pe hotarul Avrighului. Contra proprietarului ei s'a pornit cercetare.

Un învățător milionar. Din Bistrița se vestește, că învățătorul român Letcan a dat pe un loc de-al lui de o vîndă de aur. În curînd s'au aflat niște întreprinzători, cari l-au ajutat, și azi capătă după aurul, ce l'a dat locul, 24.000 cor. pe lună.

Călugări mincinoși. Prin România, ne spun zărele, umblă o sumă de călugări din Siria, cari înarmați cu sigilii și condice de milă eliberate de patriarhul chaldean înșeală buna credință a multora. În urma mijlocirei legațiunii otomane parchetele din țeară s'au pus în urmărire lor și la Galați ea și la Severin au fost arestați acești indivizi și s'a văzut că nu sînt decît niște înșelători, cari vor fi espulsați.

Sinucidere. În Bistrița s'a împușcat țăranul Andrei Parău. Se spune, că ar fi fost beat când a făcut aceasta.

De-ale beției. În Avrigh (com. Sibiu) a fost Duminecă joa în cărcimă, și asta în sfîntul post. Între jucători s'a iscat o ceartă, în urma căreia o parte din ei au fost alungați din cărcimă. Cei alungați au pîndit seara pe cei ce veneau dela cărcimă și s'au repezit asupra lor tîlhărește cu cuțitele. Comisiunea judecătorească, care s'a dus la fața locului, a constatat următoarele: Vasile Coșofană era mort; el căpătase două lovituri peste cap, plumăni îi erau strâpungi pe trei locuri, ficatul pe două, pîntecele spart, afară de aceea corpul întreg îi era ciuruit cu cuțitele. Răniți s'au mai aflat G. Bădilă și I. David. Până acum au fost arestați 9 inși.

— Un măierean din Sibiu a căzut într-o fântână din Tîrgul-vitelor. Numai cu mare greu l-au putut scoate de acolo. Acum zace în spital.

Foc mare a fost în comuna Armeni în săptămîna aceasta. Focul s'a iscat la preotul Vasile Bratu sen., căruia i'a ars tot. Dela el s'a răspîndit focul la alte case gaze, dintre cari unele au ars de tot, altele numai în parte. Au ars și vite. Preotul, rănit de niște lemne, a murit pe drum către doctorul din Ogna.

Toată lumea știe, că sîmînța de napi de nutreț a lui Mauthner dă recolta cea mai bună, că sîmînța de legumă a lui Mauthner e cea mai bună și că sîmînța de flori a lui Mauthner dă cele mai frumoase flori. Cu un cuvînt: Sîmînțele lui Mauthner sînt cele mai bune, dau recolta cea mai abundantă și sînt uimitor de ieftine.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlul I. Mur. C. În numărul viitor.

Dlul Ioan Stanimir, (Rucăr), Alliance-Ohio. Fapta urîtă a preotului D-Voastră poate e mai bine să nu o vestim, căci s'ar afla poate unii, cari s'ar desmînta de-a mai da pentru sf. biserică.

Dlul V. Cirebea, Poșaga-de-sus. Poate tot e mai bine să mai așteptați răspunsul dela Blaj, decât să ne mai mînjim „Foia“ cu numele lui.

Dlul Arion Oprinca. E în Sibiu, dar adună numai din împrejurime. Ai pute încerca în Timișoara la hotele și cofetării.

Dlul Ioan Moldovan, preot. Costă 15 cr. + 2 1/2, cruceri porto. Comandeză-o dela „Asociațiunea“ din Sibiu sau dela despărț. din Moclu. Despre comasări e cartea lui Ilie Dopp, dela W. Krafft, Sibiu, costă 40 cr. + 5 b. porto.

Dlul Alexandru Morar, Betlean. Lucrul nu e cunoscut cetitorilor „Foii“, de aceea trebuie să vă adresați la „Gaz. Trans.“

Dlul Dumitru Pop, Drighiu. Poesii populare publicăm. Cărțile pentru frații din America trimite-ni-le.

Dlul Nicolae Cătană. Gunoii artificiali e de multe feluri, după soiul pămîntului, și al plantelor, ce vrei să sîmeni, ceea-ce noi de-ai ci nu știm.

Dlul Nistor Serb, Gurahonț. Cartea studenților de R. Simu cu 35 cr. și 5 cr. porto.

Ab. 4329. Am publicat anul trecut în „Foia“ despre vînat. Altă carte nu știm.

Dlul Sofron Stanciu, Comloș. Varul se folosește la pămînturi lutoase, răci. Așa e al D-Tale?

Dlul G. Eadu, Feldioara. „Albina“, București, 8 coroane pe an.

Dlul Ilie Catina, Iloda. În România nu poți merge, până nu isprăvești cu miliția. În Sibiu cu greu capeși lucru.

Dlul Ioan Roșu, Lancrem. Din Secsard Vorbește cu dl notar.

Celelalte răspunsuri în numărul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții,

acoardă

împrumuturi hipotecare

dela suma de **5000 cor.** în sus cu **7% interese**, fără a reflecta la proviziune, la speșele de manipulare și de scris.

8 10—12

Mercurea, la 1 Ianuarie 1903.

Diracțiunea.

Noutăți

în unelte de casă și bucătărie.

Râzătoare de legumi americană.

Fer de călcat »Flott«.

Mașini de spălat.

88 1—5

Scaune pentru copii.

Vase de nichel se vând cu prețuri moderate.

Învăitoare de gumă pentru sulurile mașinilor de stors rufe ude.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton în mărime de 24×32 cm. îl trimite francat pentru 30 banl.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni

STANDARD

Societate pentru asigurarea vieții, Edinburg-Englittera.

Fondată la 1825.

Filiala pentru Ungaria:

Budapest, IV., Kossuth Lajos uteza nr. 4 (Standard Palais).

Venitul anual K 32.000.000

Câștig împărțit „ 170.000.000

Avere „ 260.000.000

Plătit pentru cazuri de moarte „ 520.000.000

Avantaje deosebite ale Polițelor-Standard:

Siguranța absolută. — Premii moderate. — Polițe universale. — Polițele sunt valabile și la întârzierea plății premiilor. — Capitalizare și fixat înainte valoarea răscumpărării. — Neatacabilă. — În cas de moarte se plătește capitalul dacă polița este de un an. — Asigurare liberă de resbel pentru cei obligați la gloate.

Prospecte la cerere se trimit gratis.

Agentura principală:

Victor Dressnandt, Sibiu,

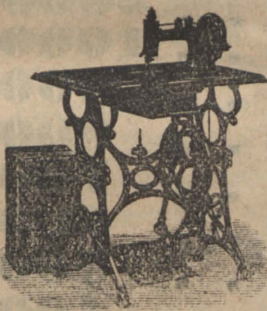
Strada Poplăcii 3.

Gustav Dürr.

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu. Piața-mare nr. 19.

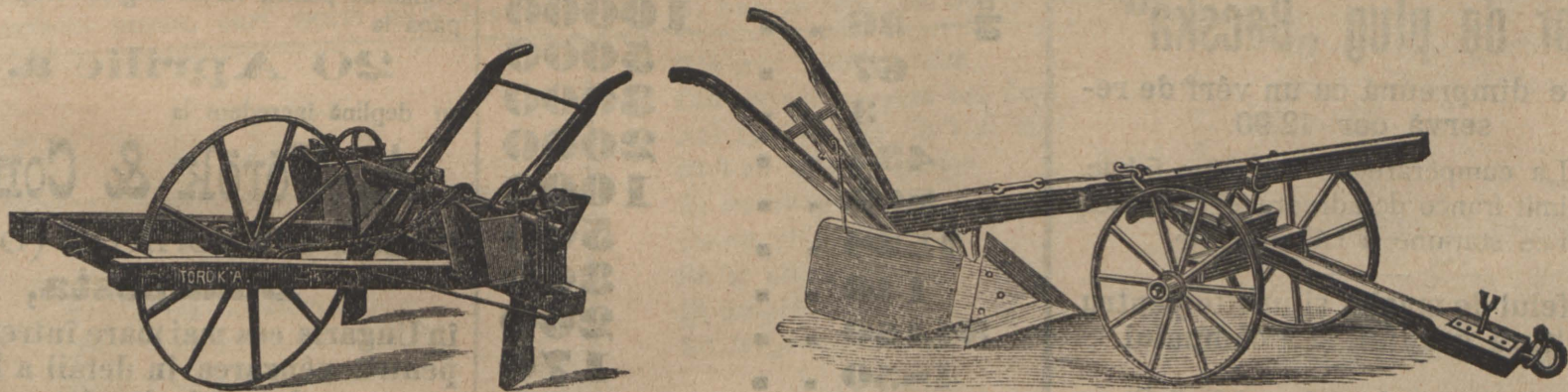
Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

8 12—

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seider & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleinuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Spre știință!

Cine are trebuință de un plug escelent, grapă, mașină de sămănat cucuruz, plug de săpat sau alte mașini pentru economie se se adreseze cu toată încrederea către firma de jos și se ceară cataloage ilustrate de prețuri și condițiunile de plătire.

21 5—

De mulți ani de zile se bucură de cel mai bun renume.

Fabrica de mașini economice și institutul pentru instalare de mori

Andrei Török, Sibiu.

Nr. 1809—1903.

29 1—1

Publicațiune de concurs.

Devenind vacant prin abdicare postul de notar comunal în comuna mare **Aciliu**, pre-tura **Selliște**, comitatul **Sibiiu**, pentru îndepl-nirea lui public concurs.

Provoc pe toți aceia, cari doresc a con-cura, să-și înainteze cererile lor instruate în mod recerut, cu documente despre cualificația legală și despre cunoașterea deplină a limbei române, ca limbă protoculară a comunei, în vorbă și scris, până în **29 Aprilie 1903 c. n. la 5 ore p. m.**

Cu postul de notar sînt legate urmă-toarele emolumente:

1. Salar fundamental 800 cor
2. Cuartir corăspunzător în natură, în casa comunală, împreună cu edificiile laterale recerute și cu grădină de legumi și de pomi.
3. Paușal de călătorie 160 cor.
4. Pentru lucrările private taxele fixate în statut.
5. Ca matriculant de stat, onorar 200 cor.

Selliște, în 26 Martie 1903.

Primpretorul cercual
Draghits.

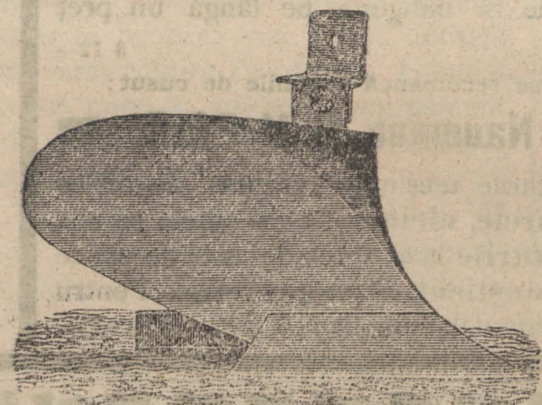
Foncière.

Institut de asigurare contra focului, grin-dinei, nenorocirei și asupra vieții.

Agentura pentru Sibiiu și jur
se află la dl 32 1-3

Iosif Salmen,

Sibiiu, strada Gușteriței nr. 71.

Fer de plug „Bacska“

1 buc. dimpreună cu un vîrf de re-servă oor. 12.90.

La cumpărare de cel puțin 5 buc. se trimit franco de-adreptul dela fabrică la ori-ce stațiune a căilor ferate.

Tot felul de mașini și unelte pentru cultura grădinii și a câmpului.

Tulumbe și stropitori de grădină. Stropitori de peronospora cor. 20—.

Traverse, mușama de astfalt pen-tru coperișuri, plăci de izolare, ci-ment de Portlandt, ciment de Ro-man, țesături de trestie pentru stu-cătură, cărbuni de peatră, Koks.

Instrumente pentru toate trebuințele.

Garnituri pentru clădiri, vase de casă și bucătărie.

Carol F. Jickeli,
Sibiiu.

28 2—

Prețuri fixe și foarte moderate.

Zimmermann & Munk,

magazin de piele,

Nagyszeben (Sibiiu) strada Măcelarilor nr. 3.

Recomandă depositul lor foarte bine asortat cu tot felul de soiuri de piele atât străine cât și din țeară, precum și accesoriile pentru păpucărie.

Vînzare în mare și mic.

Mare deposit de opinci, dar' numai pentru revînzători.

Comandele, făcute din provincie, se efectuesc solid și conștientios pe lângă rambursă. Ce n'ar conveni se primește, fără nici o vorbă, înapoi.

Prețuri fixe și foarte moderate.

80 1—5

VERZEICHNISS
aller 55.000 Gewinne.
Der größte Gewinn im glücklichsten Falle
1.000.000 Kronen.
Especiell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt:

Kronen	
1	Prämie mit 600000
1	Gew. i 400000
1	„ „ 200000
2	„ „ 100000
1	„ „ 90000
2	„ „ 80000
1	„ „ 70000
2	„ „ 60000
1	„ „ 50000
1	„ „ 40000
5	„ „ 30000
3	„ „ 25000
8	„ „ 20000
8	„ „ 15000
36	„ „ 10000
67	„ „ 5000
3	„ „ 3000
437	„ „ 2000
803	„ „ 1000
1528	„ „ 500
140	„ „ 300
34450	„ „ 200
4850	„ „ 170
4850	„ „ 130
100	„ „ 100
4350	„ „ 80
3350	„ „ 40
55,000	Gew. u. Pr. im Betrage 14.459,000

Billet de comandă spre folosire.

Rog să trimiteți pentru I. cl. los original de al loteriei de clasă reg. ung. priv. și planul oficial.

Prețul în cor.

fi veți încasa cu rambursă } A se șterge ceea-ce
urmează cu mandat postal. } nu e de lipsă.

Adresa seacă.

.....
.....
.....

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.

Noroc deosebit la TÖRÖK.

Mulți, mulți s'au făcut fericiți prin noi!

Peste 10 milioane cor. au câștigat iubiții nostri mușterii dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse, din toată lumea, e loteria noastră de clase reg. ung. priv. care în curînd va începe de nou. Din

110.000 LOSURI 55.000
se sortesc

cu câștiguri în bani, deci jumătate câștiguri din suma losurilor, conform conspectului de câștiguri alăturat.

De tot vine trasă la sorți enorma sumă de patrușprezece milioane 459.000 coroane în timp de numai 5 luni. Întreaga întreprindere stă sub controla statului

Prețul, conform planului, pentru losurile originale la cl. I. este:

pentru o optime ($\frac{1}{8}$) fl. — 75 sau cor. 1.50
„ un pătrar ($\frac{1}{4}$) „ 1.50 „ „ 3.—
„ o jumătate ($\frac{1}{2}$) „ 3.— „ „ 6.—
„ un los întreg ($\frac{1}{1}$) „ 6.— „ „ 12.—

și se vor trimite cu rambursă, ori pe lângă primirea înainte a prețului. Planuri oficiale gratis. Comande pentru losuri originale rog a se trimite până la

20 Aprilie a. c.

cu deplină încredere la

A. Török & Comp.,
cassă de schimb (bancă)
Budapesta,

în Ungaria cea mai mare întreprindere pentru vînzarea în detail a losurilor loteriei de clase.

Despărțemintele loteriei de clase ale colecturei noastre principale:

Centrala: **Theresienring 46/a.**

1. **Waltznerring 4.**
2. **Museumring 11.**
3. **Elisabethring 54.**

81 1—6